

Hradčovské listy

zpravodaj pro občany Hradčovic a Lhotky

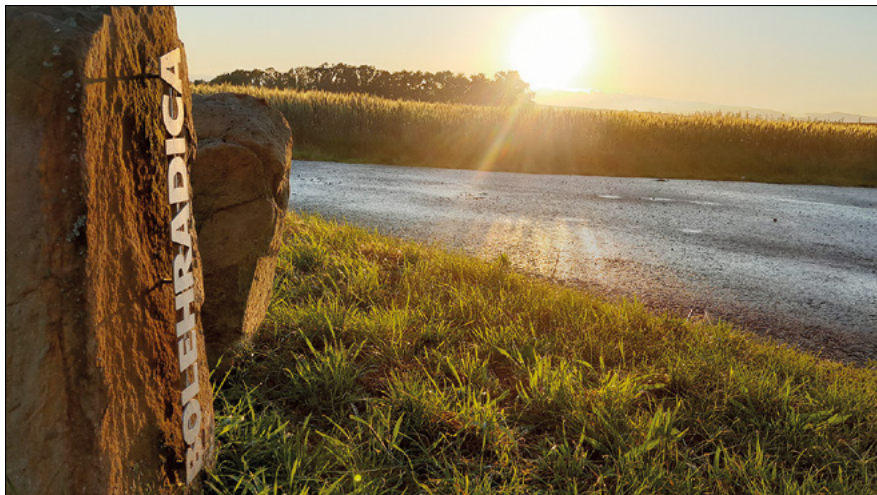
2. ČÍSLO

ČERVENEC 2022

MK ČR E 19419

DISTRIBUOVÁNO ZDARMA

Vážení občané HradčovicLhotky, dnešní článek píše za krásného slunečného počasí, které vybízí spíše k návštěvě koupaliště nebo jiného podobného zařízení. Většina z nás si ovšem musí na chvíli relaxování a rodinné pohody ještě chvíli počkat. Ale jak říká staré pořekadlo, kdo si počká, ten se dočká. Zdárný příklad máme u místních zahrádkářů. Po dlouhém čekání cca 14 let došlo i na rekonstrukci jejich zázemí. Dá se tedy napsat, že po hasičích jak ze Lhotky, tak z Hradčovic, mysliveckém sdružení, si můžeme škrtnout další objekt, který Obec Hradčovice pro své občany a spolky zrekonstruovala. I když zahrádkářská budova bude částečně sloužit i dalšímu spolku, který v naší obci nabírá na síle, a to jsou místní včelaři. Doufám, že soužití obou spolků pod jednou střechou nebude, ba ani by nemělo, vyvolávat nějaké neshody. Dle mého názoru včela a sad, vinohrad atd. nemohou bez sebe fungovat. Takže i včelaři a zahrádkáři by spolu měli umět vycházet a věřím, že vycházet budou. Stále nám však zbývá z mého pohledu největší a finančně i nejnákladnější rekonstrukce, a to sportovní zázemí na místním hřišti. Ovšem při dnešní politické situaci, ale i turbulentním změnám v oblasti energetiky, se peníze na podporu sportovišť či sportovního zázemí hledají jen velmi těžko. To

Milí občané HračovicLhotky, přejeme Vám kouzelné, voňavé a sluncem zalité léto!

ovšem neznamená, že o případnou dotaci neusílujeme. Kromě zahrádkářského domu obec také investovala i do místní infrastruktury. Po dlouhém čekání je i obec Hradčovice napojena na cyklotrasu vedoucí do Uherského Brodu. Při této výstavbě se nám současně podařilo zrekonstruovat i přilehlou komunikaci na dolním konci

od kolejí až po křižovatku u Macků, přejezdovou komunikaci k místním kabinám a v neposlední řadě i most přes Hradčovský potok. Za tuto skvěle odvedenou práci patří velký dík firmě Grem, s.r.o, panu Štefanu Pišojovi a obecním zaměstnancům. Doufám, že nová cyklostezka bude zdárně sloužit občanům HradčovicLhotky a přinese tak větší povědomí o naší krásné obci a jejím okolí. Podařilo se nám také opravit povrch na hřišti ve Lhotce, takže na zářiovém Gulášfestu se nám zde bude mnohem lépe ochutnávat a tancovat. A jako poslední jsme opravili komunikaci u obecního sběrného dvora. Velký dík patří i Slováckému Fénixu a Včelařům, kteří se zhostili výsadby včelařského Arboreta, které bude sloužit jak pro potěchu včel, tak pro potěchu všech, kteří budou arborem procházet. A vy, kteří chodíte na zdravotní procházky do Chrástky, jste si nemohli nevšimnout zcela nových obecních zaměstnankyň, které mají na starost údržbu Chrástky. Ano, viděli jste zcela správně, máme historicky první obecní kozy. V roce 2018 jsme se na obecním zastupitelstvu dohodli, že jedním z hlavních cílů vedení obce bude soudržnost všech občanů HradčovicLhotky. Je to pro nás velmi důležité, protože dělat obecní akce nebo i akce spolků bez účasti občanů HradčovicLhotky je k ničemu.

Otevírání cyklostezky

➔ strana 2

→ strana 1

Obec, ať si myslí, kdo chce, co chce, je taková, jací občané v ní žijí; spokojeni či nespokojeni. Nechci tvrdit, že všichni občané jsou se mnou a obecním zastupitelstvem spokojeni, to jistě ne. Ale na společných akcích, zejména když je pořádá některý z obecních spolků, je účast občanů, ale i přespolních, vždy vysoká. A toto je ten správný směr. V naší spřátelené obci Kátlovce mají moc krásný název jejich dnů obce: Žijeme spolu. Možná bychom mohli podstatu tohoto názvu ještě více přenést do naší obce a ještě více žít spolu. I když důkaz, že spolu žijeme, může být zřejmý na velkém množství různých akcí, které pro Vás Obec HradčoviceLhotka, hasiči Hradčovice, hasiči Lhotka, zahrádkáři, včelaři, sportovci, myslivci a v neposlední řadě pan Jirka Macek a paní Veronika Jančová připravují. Když to vezmu pěkně po pořádku; v netradičním termínu proběhl tradiční hasičský ples a také tradiční beseda s našimi seniory. Pro mnohé bylo velkou událostí i první svatě přijímání dětí ze 3. a 4. třídy. V pátek 10. června jsme slavnostně otevřeli Dům zahrádkářů, den poté i cyklostezku do Drslavic. V Hradčovicích proběhla okrsková soutěž v požárním útoku, námětové cvičení mladých hasičů, pohádkový les a Slavnost Těla

a Krve Páně. Už delší dobu probíhá dětská soutěž Putování s panem Bubem. Ve výčtu aktivit spolků nemůžeme zapomenout na sportovce. Pro mnohé je to možná samozřejmost, ale organizovat takové množství mistrovských zápasů a s tím spojených tréninků, a také udržovat chod celého klubu vyžaduje obětování spousty osobního volna. Za to jim patří velký dík.

Jsem velmi rád za nepřeborné množství akcí, které se pro naše občany snažíme uspořádat. Jsem přesvědčen, že snad každý občan si mohl vybrat pro sebe, co je jeho srdci nejbližší. Za všechny uspořádané akce patří velký dík zastupitelům obce Hradčovice, obecním zaměstnancům, kteří se na všech akcích větší či menší mírou podílejí. Myslivcům, hasičům Hradčovice a zejména paní Hance Mikuláškové za organizaci Pohádkového lesa. Hasičům ze Lhotky, zahrádkářům, sportovcům, včelařům, panu Jirkovi Mackovi a paní Veronice Jančové, ale také seniorkám za krásnou výzdobu našeho svatostánku na obě první přijímání. Díky všem těmto spolkům a obětavým lidem v nich působících můžeme u nás v HradčovicíchLhotce prožívat krásné chvíle. Jestli si mohou dovolit ukrást krásnou myšlenku naší spřátelené obce a přenést ji na HradčoviceLhotku, pak musím

konstatovat: Ano, Žijeme spolu. Velké poděkování patří i našemu duchovnímu správci P. Jaroslavu Kapušovi za krásné a bohumilé vedení našich dětí ke svatému přijímání. Možná si to asi ani mnoho z Vás neuvědomuje, ovšem mnohé tyto akce by se neobešly bez Hradčovjanky s kapelníkem Jarkem Buránem a Mužského pěveckého sboru Hradčovice pod vedením Jarka Šilhavíka. Bez jejich účasti by byl náš kulturní život zcela jistě mnohem chudší. Neberme prosím všechno jako samozřejmost, za všemi těmito akcemi stojí velká obětavost každého jednotlivce či spolku.

Vážení spoluobčané, přeji Vám, aby nadcházející letní měsíce byly pro Vás a Vaše rodiny oázou klidu a pohody. Samozřejmě Vám přeji krásnou dovolenou, ale zároveň i bezpečný návrat do našich HradčovicLhotky. Rád Vás uvítám i na prázdninových akcích, které jsme pro Vás se spolky připravili. Již 9. 7. je to „bigbít“ v Chrastce se skupinou ZZ Bar, 13. 8. Dny obce před obecním úřadem, 27. 8. hasičské závody O pohár starosty obce a v neposlední řadě v sobotu 3. 9. Gulášfest na Lhotce. Doufám, že se na všech těchto akcích potkáme v co největším počtu a s dobrou náladou. Ještě jednou všechno dobré.

Antonín Ondrůšek

Slavnostní otevření domu zahrádkářů

Obec Hradčovice ve spolupráci se Základní organizací Českého zahrádkářského svazu připravila slavnostní otevření zrekonstruovaného „Dому zahrádkářů“ v Hradčovicích. Akce se konala 10. června 2022 za účasti široké veřejnosti, starostů obcí, pana faráře, pozvaných hostů z řad členů zahrádkářských spolků z okolních obcí.

Předsedkyně zahrádkářského svazu přivítala přítomné a při zahájení připomněla, že místní organizace přebírá do užívání tuto krásně opravenou budovu zároveň při příležitosti 65. výročí jejího založení. Poděkovala Obci Hradčovice, zejména panu starostovi Antonínu Ondrůškovi, a všem, kteří se jakkoliv podíleli na zvelebení domu, který naprosto změnil svůj vzhled a funkčnost. Poděkování za spolupráci patřilo také starostům okolních obcí a všem členům spolku zahrádkářů, za strpení v provizorních prostorách, stěhování, úklid, přípravu akcí, atd. Díky zejména jednateli, panu Stanislavu Chvílovi, za organizaci a zajištění činnosti spolku. Se zájmem se ujal i sušení ovoce, které bylo na této akci připraveno na stolech k ochutnání.

Poté se ujal slova Ing. Pavel Zemánek, který se zmínil o historii vzniku zahrádkářství v naší oblasti, o činnosti spolku od jejího počátku, od základů pěstování a roubování ovocných stromů až po výsadbu vinné révy v naší okrajové vinařské oblasti.

Na jeho slova navázal pan Stanislav Chvíla, který vzpomněl jména všech zakládajících členů, předsedů i členů výboru, kteří už nejsou mezi námi, ale stáli u zrodu organizace a předávali cenné zkušenosti novým generacím. Následovala milá a povzbudivá slova pana faráře, který popřál, ať se všem spolkům v jejich činnosti daří a ujal se požehnání zrekonstruované budovy. Starosta obce přiblížil přítomným rozsah rekonstrukce a po slavnostním pokřtěním klíči od budovy si mohli všichni prohlédnout vnitřní prostory, které nabízí komfortní zázemí a budou zároveň sloužit nejen zahrádkářům, ale i jako klubovna včelařů. V přízemí je kompletně zařízená kuchyňka, sociální zařízení, jsou pořízeny nové stoly a židle. Původní zůstala sušárna ovoce, ve které se čerstvě sušilo. Do patra vedou dřevěné schody, kde se nachází jedna velká místnost, která bude sloužit například k činnosti kroužku mladých včelařů. O výzdobu výtvarnými pracemi při slavnostním otevření se postaraly děti z Mateřské školy Hradčovice a Drslavice a z místní základní školy. Vše voní dřevem, sušenými jablky a novotou.

K dobré náladě hrála dechová hudba Hradčovjanka, zaspíval Mužský pěvecký sbor z Hradčovic, pro děti bylo připraveno kolo štěstí a velmi bohaté občerstvení pro všechny. Společný podíl na zajištění a přípravě měli členové zahrádkářského spolku, Obec Hradčovice i Obec Drslavice.

Věřím, že nikdo z těch, kteří se v tak hojném počtu na této akci sešli, účasti nelitoval a mohl tak na vlastní oči vidět, že když se chce, jdou udělat i takové změny k lepšímu, které budou sloužit ku prospěchu, zvelebení obce a k podpoře spolků i pro další generace.

Ještě jednou Obci Hradčovice děkujeme.

Za ZO ČZS: Zdeňka Maleňáková

Včelařský kroužek

Tak jako každý rok i letos probíhá včelařský kroužek. Je veden ve spolupráci včelařů farnosti Hradčovice se ZŠ Hradčovice. Jsme velmi vděční za skvělou spolupráci s obcí Hradčovice, která nás velmi podporuje – ať finanční podporou nebo vznikem zázemí v nově zrekonstruovaném Domě zahrádkářů.

Kroužek navštěvuje 8 dětí z 2. až 5. třídy. Seznamují se s životem a chovem nejdůležitějšího organismu světa – včely medonosné. Učíme se teorii o včelách, jak pracovat ve včelstvu a jak doprovázet včelu jejím životem – vždyť včelař je vlastně pozorovatel a obdivovatel včely. Dále se děti seznamují s rostlinami, které jsou pro včely prospěšné a celkově podporujeme lásku dětí k přírodě.

Letošní rok jsem byl velmi potěšen jaké „včelařiky“, tak dětem říkám, zde máme. V krajském kole soutěže včelařů Zlatá Včela v Kroměříži se děti umístily přímo fantasticky. Soutěž se skládá jak z teoretické, tak i praktické části. Paní profesorka a ostatní zkoušející byli z dětí úplně nadšeni a velmi je chválili. A děti byly natolik úspěšné, že poprvé za existenci kroužku postoupily do celostátního kola. To se konalo v Nasavrkách, kde je Střední škola včelařská a náš kroužek reprezentoval Jiří Stuška ml. Bylo mi ctí jeho i další 4 děti ze Zlínského kraje na soutěži doprovázet.

A ještě v jedné věci mne děti velmi mile překvapily. Rozhodly se, že u včel budou pracovat bez

ochranného oblečení, kukly a rukavic. Řeknu vám, že jsem si nebyl úplně jistý, zda je to dobrý nápad, ale respektoval jsem jejich přání. Když jsem při příchodu k úlu viděl, jak se dokáží ztišit, uklidnit a pracují s klidem, byl jsem si jist, že je to skvělé rozhodnutí. Je až neskutečné, jak včely vycítí tu krásnou duši, pohodu a klid, která z dětí vyzařuje. Včelky jsou absolutně klidné a naprosto je přijímají. Každý „včelák“

se střídají, kdo bude pracovat samostatně jako pravý včelař. Ostatní včetně mě jen dohlíží a je opravdu nádherné je pozorovat v soustředění a klidu.

Vím, že včelaři ve Farnosti Hradčovice nevyumírou. Kroužek bude pokračovat i celé prázdniny a příští školní rok.

Je mi velkou radostí tento kroužek vést.

Jiří Stuška

Hospodaření v obecním lese za období 2019–2022

Hospodaření v obecním lese za období 2019 až 2022 negativně ovlivnila kůrovcová kalamita. Muselo se přednostně těžit jen smrkové dříví. Bohužel v našem případě se jednalo jen o mladé porosty, což sebou přineslo několik komplikací:

1. Dříví hůře prodejné z důvodu nasycenosti trhu kalamitním dřívím
2. Slabá hmota (slabé dříví)
3. Náročnost ve výrobě (velká pracnost)
4. Velká časová náročnost
5. Vznik velkých odlesněných ploch, které se díky buření hůř zalesňují a udržují.

I přesto jsme se s touto nelehkou situací dokázali v rámci možností popasovat i díky obětavosti živnostníků pana Machálka a Maleňáka. Občasnou výpomocí obecních zaměstnanců a místních myslivců. Všem bych rád touto cestou poděkoval.

A teď trochu statistiky.

Rok 2019

V obecním lese bylo vytěženo 384 m³ dříví, jednalo se jen o nahodilou tedy kalamitní těžbu. Zalesněno bylo cca 0,74 ha a vysázeno bylo 7.000 ks dubu zimního. Také se nám podařilo získat dotace na asanaci kůrovcového dříví ve výši 29.701 Kč.

Rok 2020

Vytěženo bylo 413,65 m³ dříví. 280,85 m³ dříví byla těžba nahodilá a 132,80 m³ dříví byla těžba úmyslná. Zalesněno bylo 1,41 ha plochy a vysázeno bylo 11.100 ks sazenic dubu zimního a 800 ks jedle bělokoré. Na ploše 0,30 ha proběhlo opakované zalesnění při kterém se vysázelo 2.750 ks sazenic. Bylo také zbudováno cca 900 bm oplocenek na ochranu nově založených porostů proti škodám zvěří. Vyžínáním buřene byla ošetřena plocha okolo 6 ha.

I v tomto roce jsme též čerpali dotace z Ministerstva zemědělství. Jednalo se o dotace na kůrovcovou kalamitu za roky 2017, 2018 a 2019, asanaci kůrovcového dříví a na obnovu lesních porostů. Celková výše dotační částky činila 325.506 Kč.

Rok 2021

V tomto roce bylo vytěženo 295,08 m³ dříví. 160,86 m³ dříví byla těžba nahodilá a 134,22 m³ dříví byla těžba úmyslná. Stejně jako v roce minulém i letos byla těžba úmyslná prováděna probírkou za účelem podpory přirozeného zmlazení (pouštění světla malým semenáčkům) a zásobení občanů Hradčovic a Lhotky palivovým dřívím. Zalesněno bylo 0,70 ha a vysázeno 7.000 ks sazenic dubu zimního v opakovaném zalesňování byla vylepšena plocha cca 0,12 ha

a vysázeno 1.100 ks sazenic. Vyžínaná plocha se pohybovala okolo 7 ha.

Dotace na obnovu porostů, na hospodaření v lesích za roky 2020 a 2021, na přibližování dříví kořmi a na kůrovcovou kalamitu za rok 2020 celkově činily 354.998 Kč.

Rok 2022

V letošním roce je momentálně vytěženo 120,92 m³ dříví. Opět se jedná o probírkové těžby a většina dříví byla použita jako palivové dříví pro občany Hradčovic a Lhotky. Bylo provedeno 2,90 ha prořezávek (výchova mladých porostů) Zalesněno bylo 0,95 ha. Vysázeno bylo 3.000 dubu zimního, 3.000 ks buku lesního, 1.500 ks smrku ztepilého a vylepšeno 710 ks jedle bělokoré.

Na ochranu kultur před zvěří bylo zbudováno 1.550 bm oplocenek. K dnešnímu dni byla vyžata buřina na ploše cca 2 ha.

Žádost o dotace na zalesnění, prořezávky a oplocenky byla odeslána Krajskému úřadu ve výši 235.000 Kč

Myslím si, že i z tohoto letního výčtu činností v obecním lese je patrné, že obecnímu lesu je věnována patřičná pozornost a péče.

Vypracoval: Ing. Martin Trčka – OLH

Dne: 24. 6. 2022

Výlet na Svatý Kopeček

Ve středu 18. 5. 2022 navštívila skupina senierek poutní místo na Svatém Kopečku u Olomouce. Byly jsme uneseny krásnou výzdobou baziliky. Slunečné počasí nám umožnilo daleký výhled do okolí. Poté jsme se pěší procházkou vydaly k místní zoologické zahradě. Cestou jsme byly upozorněny na dům básníka Jiřího Wolkeru.

Terénní úpravy zoologické zahrady nám umožnily prohlídku jen některých druhů zvířat. V blízké restauraci jsme poobědvaly. Po občerstvení a vypití nezbytné kávičky jsme se vrátily na vlakové nádraží. Do odjezdu vlaku nám zbývaly ještě dvě hodiny, a proto jsme se rozhodly navštívit Horní náměstí v Olomouci. Prohlédly jsme si orloj, architekturu domů a další zajímavosti. Některé z nás zaujala i probíhající prodejní výstava knih. Po osvěžení zmrzlinou jsme se odebraly na vlakové nádraží. Po příjemně stráveném výletě jsme se spokojeně vrátily domů.

Za seniorky Marta Čudová

Výsadba arboreta

Královská geografická společnost před časem vyhlásila včelu nejdůležitějším organismem na světě. Slováký Fénix si její význam uvědomuje také a druhým dechem dodává, že zásadní je rovněž i jiný hmyz. Díky spolupráci s místními včelaři tak na svět přišla myšlenka vytvořit malý včelí ráj. Zahradu, jež bude překypovat nektarem. Prostranství plné nejrůznějších květů, vůní a chutných plodů. Místo, které bude dokonalou pastvou nejen pro naše hmyzí pomocníky, ale také pro smysly každého návštěvníka.

Ačkoliv přípravy probíhaly již nějakou dobu, je krásně symbolické, že vyvrcholily velkolepou výsadbou právě na Den Země. Plocha nad hradčovským hřbitovem byla osázena dvěma stovkami rostlin z velmi široké palety vybraných keřů.

Tato výsadba je nicméně pouze začátkem – tímto našim arboretem bude v blízké budoucnosti procházet pěšina s odpočinkovými prvky lemovaná naučnými panely, pestrobarevnými záhony a doprovázená krásným výhledem.

Proto bychom chtěli poděkovat všem, kteří se jakkoli zapojili do organizace a realizace tohoto krásného díla. Kéž bude svým příkladem po dlouhé roky připomínat, že vztah mezi člověkem, včelou, hmyzem a rostlinou má nevyčísitelnou hodnotu.

Slováký Fénix

Hradčovské budy II

Šopa na cihly, Drslavice 1953, foto poskytnuto Muzeem Uherský Brod

Po napsání prvního dílu vyprávění o našich hradčovských búdách jsem si řekl, že i druhá stále existující zdejší buda by si zasloužila článek do Listů. Nachází se v Tobolkách, dnes patří manželům Buráňovým, dříve byla Uhříčkova. Někdy z doby komunistické totality se zachovaly fotky její a okolních búd, z části publikované v knize o Hradčovicích, je zde vidět, že ještě relativně nedávno to v Hradčovských búdách v Tobolkách žilo. Ale ještě před tím, než se pustím do popisu jejich zajímavostí, navážu na předchozí článek popisem výstavby búd a obecně lidových staveb zdejší lokality.

Lidové stavby byly budovány z přírodních materiálů z okolí, například v oblasti bohaté na dřevo byly stavěny hojně roubenky, v místech se zásobami vhodného kamene byl často používán kámen. V naší oblasti, jako ostatně velké části jihovýchodní Moravy, je dostupná kvalitní hlína, která tvořila dlouhou dobu hlavní stavební materiál zdejších staveb. V obcích byla místa, kde hlína byla těžena, nazývaná hliníky. Dále zde byly dubové lesy poskytující na stavbu velmi trvanlivé dřevo, pole dávající slámu na došky a kameny na základy. A jak tedy byla zbudovaná buda? Základy byly z rovnaného či na hliněnou maltu kladeného kamene. Oproti dnešním požadavkům byly hodně plytké, často se sestávající jen z jedné či dvou vrstev placatých kamenů. Kámen tvořící základ búd byl patrně získáván pouze sesbíráním na poli/vinohradu, či v místních drobných lomech. Někdy byla aplikována kamenná podezdívka, případně byla zadní stěna přicházející do kontaktu se zemí ve svahu vystavěná z kamene na hliněnou maltu. Co se týče způsobu provedení, vesměs se jedná o techniku známé již od starověku, případně ještě déle. V dnešní době hliněné stavby zažívají renesanci. Nakopaná hlína se nechala odležet přes zimu, byly k ní přidávány příměsi jako sláma, písek anebo chlévská mrva. Umožnily tak zlepšit její vlastnosti a zabránit rozpraskání při vysychání. Velmi stará technika stavění z hlíny je nakládání hlíny, v anglicky mluvících zemích rozšířená pod názvem stacked earth nebo cob. Zde byla z hlíny a příměsí vytvořena plastická směs, která byla dávána na sebe do výšky cca 60 až 100 cm a tloušťky větší než zamýšlená zeď, pak byl přesah zdí osekán, případně povrch utlučen palicemi a zeď nechána vyschnout. Pro tuto techniku bylo používáno velké množství nenařezané slámy a materiál před stavbou měl konzistenci hnoje, pro nakládání byly používány vidle. Podobnou technikou je tlučení nebo nabíjené zdivo, anglicky rammed earth. V místě zdi bylo vystavěno bednění, do kterého byla hlína v sytké konzistenci natloukána. Pak bylo bednění posunuto a pokračovalo se dále, zdi tak byly po vrstvách postaveny, hlína zde byla dobře zhuštěná a jednalo se o zdivo velmi pevné.

V současnosti na stavbách s opadanou omítkou můžeme tyto vrstvy vidět. Další technika stavby v naší oblasti je válkové zdivo, z hliněného těsta byly vytvarovány bochníky, které byly navlhčeny a ve vlhkém stavu klasovitě kladeny na sebe. Podobná technika je kladení vlhkých hroud hliněného těsta na sebe, anebo vtláčování hroud/válek do bednění. Nakládání zdivo, tlučení a válkové zdivo bývají nazývané vlhkými technikami, opakem je suchá technika, dobře známé kotovice, anglicky adobe. Suchá technika, protože kotovice mohly být připraveny s předstihem a pak suché použity ke zdění ve vhodnou dobu, a byly zde poměrně krátké technologické pauzy. Pro kotovice byla sláma nařezána na kratší kousky, např. sečkovici, spolu s hlínou důkladně zhomogenizována např. prošlapáváním dobytčím a vzniklá směs natlačena do navlhčených forem, následně byly kotovice usušeny, uskladněny a použity na stavbu.

Zatímco z kotovic je postaveno mnoho domů v naší oblasti, stavby z mokřích technik se zachovaly jen v malém počtu, mnohdy jako vinné hradnické budy, anebo třeba stodoly. Budy z vá-

lkového zdiva mi nejsou známy, zatímco tlučení, lepenice a kotovice jsou u búd rozšířené. Do zdiva byly přidávány např. kameny, anebo dřevěné kůly, které ho zpevňovaly. Toto je dobře viditelné na Turzíkove búde. Ve zdech

Historická fotografie dnes zaniklé vedlejší budy, v pozadí Hrubošova buda, ze které se zachovaly jen rozvaliny.

Buda patrně v 70. letech.

Búda dnes

Detaily (datace na trámu, zářezy po trámech a otvory na dřevěné kolíky z doškové střechy)

byly větrací otvory, v obou hradčovských búdách z boku jak přední lisovny, tak i komůrky, v některých búdách, např. mnoha havříckých, se nacházely v přední části zdí. Umožňovaly odvětrávání prostoru, což bylo vhodné proti vlhnutí zdí. Búdy byly oličeny vápennou líčkou, jejich podlaha byla jednoduchá, hliněná. Strop byl dělán z tesaných dubových trámů, na které byly kladeny dubové desky či honty. Dřevo bylo natíráno volskou krví, která působila proti dřevokaznému hmyzu. Vzhledem k velké trvanlivosti dubu jsou tyto prvky do dneška velmi dobře zachovány, za předpokladu, že nepřišly do většího kontaktu s vodou. Nad dřevem byla vrstva hliněné mazaniny. Krov byl taktéž z dubu, dřevo bývalo spojeno tesařskými spoji s kolíky. Původní doškové střechy búd byly valbové, s dvířky vepředu a vzadu. Dříve bylo na polích pěstované obilí se stébly vysokými i jako dospělý člověk, oproti dnešní nízké pšenici. Došky tak byly dostatečně dlouhé. Další technologickou odlišností umožňující výrobu došek bylo ruční sklízení a zpracování, stébka tak zůstala ve stavu vhodném pro výrobu došku. Došky byly upevňovány povřísky na krovovou konstrukci. Střecha musela mít dostatečný přesah nad zdí, aby jej chránila před vodou, která hliněné zdivo rychle degraduje. Střechy měly velký sklon, což bylo potřebné pro životnost došku. Tento typ střechy nevydržel dlouho, a tedy musel být obnovován. Střechy byly na některých búdách vyměněny za sedlové z pálené tašky, ty budy, které se toho nedočkaly, včetně mnoha hradčovských, potkal zánik. Zajímavostí na búdách byly dveře, vytvořené obvykle z více vrstev dubových fošen kladených na přední stěně diagonálně anebo vodorovně. Víno uložené v búdě mělo velkou hodnotu, a tak byly dveře chráněny mnohdy důmyslnými způsoby.

S rozšířením plísňových chorob révy došlo k poklesu vinohradnictví a budy byly využívány spíše k ovocnářství a taky na setkávání lidí, v pozdější době se život přesunul spíše do chat a budy, opatřené v mnohých případech častou údržbou potřebujícími doškovými střechami, začaly zanikat. Malé množství dochovaných búd v naší vesnici souvisí patrně i s jejich velkou

vzdáleností od obce, například ve Veletínách nebo Vlčnově byly budy prakticky hned u dědiny a byly ještě využívány.

Ale zpět k této konkrétní. Mimo tuto poslední zachovalou búdu můžeme nalézt při procházce touto vinohradnickou horou více či méně zachovalé reliktu ostatních búd, někdy ve formě pouhých terénních nerovností, jindy zbytky základového zdiva. Oproti Turzíkově búdě víme díky dataci na trámu rok jejího vystavění, a to 1820, tato drobná stavba tedy pamatuje i Napoleona, i když jen jeho vyhnanství na ostrově Svatá Helena. Během své existence byla několikrát opravována, patrně i roku 1924 (podle dalšího letopočtu na trámu), dále asi někdy v pozdější době obdržela střechu z pálených tašek a zadní zeď ne příliš vhodně vyzdobenou z tvárnic s vetknutým oknem. Jako pozůstatek po původní valbové doškové střeše můžeme vidět opracování předního trámu a otvory pro dřevěné kolíky v něm. Dále poměrně vysoký sklon střechy může být v důsledku použití původního krovu doškové střechy s velkým sklonem. Taky na vnějších stěnách jsou vidět opravy pomocí pálených cihel. Přirozeně i tato búda měla svůj lis na víno, dnes se nacházející bohužel neznámo kde. Podle části zdiva, která je odkrytá, se patrně jedná stejně jako u Turzíkovy budy o tlučenici. Ačkoliv její stav není ideální a potřebovala by opravy, stále je mnohem lépe zachovalá než búda Turzíkova. Z mého pohledu je i řemeslně udělaná lépe, například trámy mají pěkně sražené hrany, dubové honty jsou pěkně ohoblovány a na rozdíl od Turzíkovy budy zbaveny kůry. Každopádně jak tato búda, tak i ta Turzíkova jsou jedinečné a hodnotné příklady doby, kdy Hradčovice byly obcí s rozšířeným vinohradnictvím a k němu patřícími búdami, važme si jich. A navíc, tato búda má něco, co například ve Veletínách žádná nemá – patří k ní i vinohrad. Popřejme jí jen, ať se dožije další stovky let a dělá lidem radost a zprostředkovává poznání naší minulosti.

Vojtěch Zemek

Chystáte se k moři? O mořích v Hradčovicích

Kolikrát v životě jste byli u moře? Chystáte se i letos? Napadlo by vás někdy, že necestujeme jenom my k moři, ale i moře k nám? Podíváme-li se na svět z časově širší perspektivy, shledáme, že mapa světa se stále mění. Kontinenty cestují, mění tvar, spojují se i rozpadají, vznikají a zanikají různá moře, nebo se ta existující jen více rozlévají. Na území ČR máme v horninách důkazy o přítomnosti moře alespoň desetkrát v historii. Podloží v Hradčovicích a okolí nese důkazy o dvou mořských zaplaveních. Mezi

oběma těmito zcela rozdílnými moři existovalo období souše.

Pořádně hluboké moře

Převažujícím podložím v Hradčovicích je tzv. flyš. Flyš vzniká zaplňováním hlubokomořských příkopů borbicemi se mořskými svahy a pomalu se usazujícím bahnem. Tento rychlý a dlouhodobý děj se střídá, až se mořský příkop zaplní, sedimenty zpevní, moře ustoupí a povrch zvrásní. Za 40 miliónů let jsme tady my, Hradčovaně, stojící na podloží

rytmicky se střídajících pískovců a jílovců. V okolí Hradčovic můžeme toto střídání hornin pozorovat místy i přímo. Například v Maršovcích, na Jamách, třeba u pramene Hradčovského potoka, či na březích Olšavy směrem k Popovicím za železničním mostem. Všechna tato místa jsou důkazem hlubokého moře z období po vymření dinosaurů. Co život v onom moři? Ryby bizarních tvarů podobné těm dnešním hlubokomořským, dokonce i se světélkujícími orgány k nalákání kořisti. Několik hezky zachovalých fosilií bylo nalezeno u Liténice.

Byly objeveny i neznámé vyhynulé druhy. Vylovíme někdy nějakou rybu i z kamenů v Hradčovicích? Šance tu je. Nejhojněji nalézané organismy jsou mikroskopičtí dírkonožci. Dírkonožci jsou dobří bioindikátoři. Podle výskytu jednotlivých druhů dírkonožců se dá odhadnout hloubka či slanost tehdejšího moře. A co přímo hradčovské nálezy? Z neznámého místa se do mořského příkopu dostal valounek vápence prodrávěný činností serpulidního červa. Nalezen byl v Súhradách na jedné ze zahrad. V pozdní fázi moře, kdy už byl příkop zaplněn sedimenty, žili v napůl zpevněných pískovcích mnohoštětinatci („mořští červi“) vytvářející při hledání potravy chodbičky uspořádané do vějíře. Nález chodeb „mořských červů“ pochází z Dolního konce.

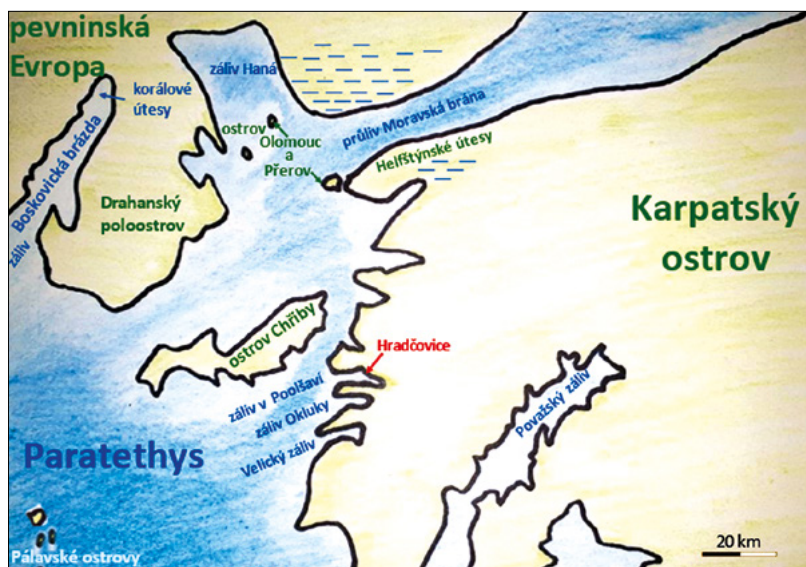
Tropický mořský záliv v Hradčovicích

První popisované moře zde bylo před vyvráštěním pohoří Karpat. Druhé už během jejich vyvráštěvání. V případě obou moří bylo klima na Zemi celkově teplejší než dnes a nacházeli jsme se více na jihu. Druhé moře bylo na rozdíl od prvního mělké a prohřáté. Bylo plné mnoha ostrovů a útesů, včetně těch korálových. Souš byla porostlá vavřínovými lesy, které byly podobné těm na dnešních Kanárských ostrovech, a pokrytá močály s tisovci, palmami a krokodýly podobně jako dnes na Floridě. Hradčovice by tehdy ležely na západním pobřeží Karpatského ostrova. Nebo pod mořskou hladinou poblíž ostrova? Nebo dnešní Poolšaví zaplavoval mořský záliv, většina Hradčovic byla pod vodou

a Lhotka byla na souši? Pravděpodobně jsme se mohli shledat se všemi třemi uvedenými možnostmi. S každou v jiném časovém úseku v období středního miocénu (před 16 až 11 miliony lety). Povrch se intenzivně vrásnil, místy poklesával, jinde byl vyzdvihován. Tvar krajiny i rozsah moře se tedy dynamicky měnil. Niva Olšavy je částečně vyplněna šterky z tohoto posledního moře na Moravě. Publikované nálezy zkamenělin v širokém okolí Hradčovic chybí. Velmi zajímavý je, pravděpodobně miocenní, nález shluku fosilií z Dolního konce, kde dominuje větší lastura hřebenatky a vyčnívají pozůstatky dalších mořských organismů, zejména korálů. Měli jsme snad v Hradčovicích korálové útesy se vši tou barevnou rybí parádou?

Mapa Evropy v období středního miocénu (před 16 až 11 miliony lety). Naše obec by tehdy stála na západním pobřeží Karpatského ostrova. Upraveno podle rakouské studie (Neubauer, 2015)

Nalevo: jedna z možných krátkodobých podob posledního moře na Moravě nakreslená na základě vědeckých poznatků a fantazie autora (Lukáš Kroča); Napravo: lastura hřebenatky nalezená Jiřím Mackem v miocenních sedimentech u Olšavy v hloubce 2 m při výkopových pracích. Kromě větší fosilie lastury je nález plný četných pozůstatků dalších mořských organismů, zejména korálů.

Nalevo: vápenec s chodbičkami serpulidního červa nalezený v Súhradách;

Uprostřed: ichnofosilie červích chodeb (Zoophycos), která byla nalezena Jiřím Mackem při výkopových pracích asi 5 m pod povrchem na Dolním konci;

Napravo: odkrytý flyš v hradčovských Maršovcích, kde se patrně bral kámen na základy bůd.

Prosba o pomoc

Moc rád bych všechny čtenáře poprosil o jakékoliv informace týkající se nálezů zkamenělin v okolí. Říká se, že lastury (snad přirozeně se vyskytující) se daly nalézt i na Bobřím hrádku. Našel-li někdo z vás něco paleontologicky zajímavého, podobně jako Jiří Macek při výkopových pracích, prosím dejte mi vědět. Napište mi na facebook, e-mail (lukyno.kroca@seznam.cz), zastavte se. Nebojte, stavbu domu vám kvůli tomu nikdo nezkomplikuje. Můj velký zájem o zkameněliny pramení čistě z velké zvědavosti ohledně historie a vývoje naší přírody. Mějte krásné léto a až si budete užívat dovolenou u moře, vzpomeňte, že nejednou bylo moře i v Hradčovicích.

Lukáš Kroča

JARNÍ AKTIVITY V MŠ

ODPOLEDNE S MAMINKAMI

Po delší covidové pauze jsme se letos na jaře, přesněji 4. 5. 2022, konečně opět sešli s rodiči (nebo tentokrát spíše s maminkami) v prostorách mateřské školy. Ke Dni matek měly děti pro maminky připravené vystoupení v podobě pohádky o Koblížkovi a také o Sněhurce. Dále pak děti společně s maminkami tvořily přáníčka a všichni spolu strávili hezké odpoledne.

VÝSLAP K MYSLIVECKÉ CHATĚ

Již na podzim 29. 9. 2021 nás navštívili na zahradě MŠ místní myslivci. Měli pro nás tenkrát nachystaných spoustu zajímavých aktivit, mimo jiné nás také pozvali na návštěvu k myslivecké chatě. Toto pozvání jsme s radostí přijali a dne 27. 5. 2022 jsme se tedy vydali na výšlap. Po cestě děti plnily nejrůznější úkoly. Nedílnou součástí této výpravy byla samozřejmě zastávka u naší oblíbené studánky Šimůnky. Když jsme dorazili k myslivecké chatě, vydatně jsme se občerstvili, a poté jsme se vrhli na průzkum samotné chaty, kde jsme měli možnost prohlédnout si místní exponáty a trofeje. Děkujeme tedy myslivcům, že jsme měli možnost s dětmi nahlédnout i do vnitřních prostor.

VÝLET HODONÍN

Dne 19. 5. 2022 jsme s dětmi podnikli dobrodružný výlet autobusem do Hodonína, kde jsme se plavili na pirátské lodi a pátrali po pokladu, načež následoval přesun do hodonínské ZOO, kde jsme měli možnost vidět spoustu exotických zvířátek. Nejvíce se dětem líbil pavilon opic. Opičky nás natolik okouzly, že jsme tak trochu ztratili pojem o čase, a museli pak chvátat svižným krokem zpět na autobus. Vše se ale nakonec krásně stihlo a my jsme se vrátili plní zážitků.

HASIČI V MŠ

Kamarádíme se nejen s místními myslivci, ale také s místními hasiči, kteří si pro nás dne 2. 6. 2022 připravili aktivity na zahradě MŠ. Děti byly nadšené z prohlídky hasičského vozu, kde měly mimo jiné možnost vylézt si po žebříku. Velmi je také bavilo stříkání na plechovky a nakonec cvičné hašení zahradního domečku, kde nechyběla ani cvičná záchrana dětí. Moc našim hasičům za tuto akci děkujeme a těšíme se na další společná setkání.

SPANÍ V MŠ A ROZLOUČENÍ S PŘEDŠKOLÁKY

Tak jako každý rok jsme se i letos rozloučili s našimi milovanými předškoláčky. Celé loučení jsme zahájili už ve čtvrtek 16. 6., kdy naši předškoláčky neodcházeli domů, ale zůstali s námi ve školce i přes noc. Odpoledne jsme

se vydali na cestu k hradčovským rybníkům. Po cestě děti plnily různé úkoly, a když jsme dorazili na místo, čekal je hlavní úkol – nazdobení dřevěných letadýlek. Nakonec jsme si opekli špekáčky. Po návratu do školky začalo hustě pršet, proto jsme byli rádi, že jsme se stihli vrátit včas. Děti se dívaly na pohádky, po načerpání nových sil si malovaly obrázky na trička, proběhly také špagetové závody a několik dalších aktivit. Nesmíme opomenout velkou večerní výpravu po tmě s baterkami po prostorách školky, kde děti měly možnost nahlédnout do různých zákoutí, kam se za normálních okolností nedostanou.

Druhý den 17. 6. odpoledne pak již proběhlo samotné pasování předškoláčků na velké školáky. Předcházelo tomu zábavné představení o Sněhurce, děti měly připravenou vtipnou verzi v netradičním podání, a jakmile už byli z předškoláků velcí školáci, čekala na děti po celé zahradě různá stanoviště s úkoly a odměnami. Poté jsme s rodiči opékali špekáčky a bylo také připraveno bohaté občerstvení, za které rodičům moc děkujeme.

ÚČAST MŠ HRADČOVICE V SOUTĚŽI „ÚKOLY ČMELDY PEPIKA“

Jako každým rokem se i letos děti zúčastnily pod záštitou Přírodovědecké fakulty v Olomouci soutěže „Úkoly čmelody Pepíka“ v kategorii předškolních dětí. Tato vědomostní soutěž má za úkol vyhledávat mimořádně nadané děti. Řešení prvního a druhého kola probíhalo ve školkách. V naší školce dosáhla nejvyššího počtu bodů Esterka Javorová, která tak postoupila do třetího kola, které se konalo v Academic School v Uherském Hradišti. Esterka si v Uherském Hradišti vybojovala krásné druhé místo a dokonce se zúčastnila slavnostního předání diplomů na Přírodovědecké fakultě v Olomouci. **MŠ**

Ministranti farnosti Hradčovice

V dubnu jsme přijali mezi nás dva nové ministranty, kteří se od konce ledna připravovali na vznešenou službu u oltáře. Nejdříve jsme je viděli při mši v civilu, a tak se začali seznamovat s liturgickou službou ministranta. Kluci byli šikovni a dobře jim to šlo. Ministrovat znamená sloužit nejen knězi, ale samotnému Pánu Ježíši. Je to velmi krásná služba, protože ministrant je po knězi nejbližší Pánu Ježíši u oltáře. Po důkladném zaučení mohl přijít ten den D. Kluci na začátku mše nastoupili ještě v civilu a při mši svaté po evangeliu proběhl obřad přijetí nových ministrantů. Byli vyzváni, aby předstoupili před kněze. Vedoucí ministrantů žádal o přijetí kluků mezi ministranty a také potvrdil, že byli poučeni o důstojnosti ministrantského povolání. Pán farář se každého ptal po oslovení

jmenem „Chceš se stát ministrantem?“. Když kluci potvrdili, že chtějí být Božím služebníkem a proběhla modlitba, přijali od kněze ministrantské oblečení. Ostatní ministranti jim pomohli se obléct. Bylo to moc krásné.

Zanedlouho, na Zelený čtvrtek, jsme byli v Katedrále sv. Václava v Olomouci na Misa Chrismatis, kde p. arcibiskup Jan Graubner posvětil olej křtěnců, křížmo a olej na pomazání nemocných. Také při mši sv. jsou ministranti účastní při obnově kněžských slibů. Svého kněze doprovází při této velké události.

Je velikým štěstím, že máme tak skvělého a hodného kněze. Někdy si až říkám, jak to může s námi vydržet. Je ke klukům taktní, kamarádský a kluci ho mají ve velké oblibě. Pán farář vždy klukům zdůrazňuje, jak si ministrantů váží.

Být ministrantem neznamená jen být na mši svaté u oltáře, ale setkáváme se na schůzkách, kde se dozvídáme nové věci. Hrajeme hry, fotbal a florbal. V září jedeme dokonce do Olomouce, jako každý rok, na ministrantský florbalový turnaj, kde budeme reprezentovat naši farnost. Dále se kluci mohou zúčastnit ministrantského tábora. A v rámci olomoucké arcidiecéze můžeme jet na víkend pro ministranty, velký ministrantský tábor, různé akce např. kurz vedení ministrantů (MiniFor). Na tento rok jsou přihlášení tři kluci.

Kdo si myslí, že ministrování je stálé modlení, tak se plete. Je to společenství – dobrá parta kamarádů, zábava, pohyb a také radost z dobře vykonané služby.

Jiří Stuška

Pohádkový les 2022

Máme velkou radost, že v sobotu 18.6.2022 mohlo místní okolí po delší odmlce opět ožít pohádkovými postavami. Pod taktovkou SDH Hradčovice a Mysliveckého spolku vznikla velmi povedená akce, na kterou budou mnozí z nás rádi vzpomínat.

V 9 hodin ráno odstartovala trasa u hasičské zbrojnice v Kútě, kde děti přivítal pan král a půvabná balerína. Trasa dál pokračovala přes Hájkův do Závišinců, směrem ke kapličky, k rybníčkům a lesem k myslivecké chatě. Děti mohly potkat indiány, Večerničky, piráty, vodníky, loupežníky a další pohádkové postavy. V cíli u myslivecké chaty už byla spousta prostoru pro opékání špekáčků, občerstvení, malování na obličej a debatu o tom, jak strašidelní byli čerti a jestli vodnický pes vydrží zelený až do podzimu.

Jsme vděční, že se můžeme scházet u takových akcí. Mockrát děkujeme všem pohádkovým i nepohádkovým postavám za jejich úsilí, všem sponzorům, bez kterých by to nešlo a hlavně

všem dětem a rodičům, že k nám vážili svou cestu a snad si tenhle krásný slunečný den užili stejně jako my. Děkujeme

SDH Hradčovice

Komiks – Výlet do Prahy

Výlet do Prahy 24. května 2022

Brzy ráno

4:50 AM Vstávej, musíš se připravit na výlet!

6:05... Tak, teď nás čeká vyprázdňovací cesta vlakem. Ještě je brzy ráno, budeme odpočívat.

10:48... Jsme v Katedrále sv. Víta. Je nádherná. Nic krásnějšího jsem nikdy neviděl. Hlavně, roli krále nádherně si hraje.

12:58... V McDonaldu jsme měli oběd. S klubem jsme si dali nuggety.

14:39... Jedeme lanovkou na Petřín. Máme odtud krásný výhled. Vidíme i Pražský hrad. Moc si to užívám.

14:46... Vyjeli jsme na Petřín. Čekali jsme na rozhlednu. Šli jsme však do mracového bludiště. Byla legrace.

14:58... Byla legrace.

15:40... Jsme na Václavském náměstí. Stále přišel. Máme hodinu času si nakoupit, co chceme.

16:30... Děšť stále šel, a proto jsme se byli podívat do Autoklubu České republiky. Bylo to super!

18:40... Tak a výlet je u konce. Nasedáme do vlaku zpět. Celý den jsme si užili.

Matěj Stuška, 3. třída.

První svaté přijímání – 3. třída 5. 6. 2022.

Markéta Koničková, 3. třída ZŠ.

První svaté přijímání – 4. třída chlapci 8. 5. 2022.

Veronika Koničková a Amálie Gregůrková,
3. třída ZŠ.

První svaté přijímání – 4. třída děvčata 8. 5. 2022.

Slavnost Těla a Krve Páně – 19. 6. 2022.

Závody pro děti v Drslavicích.

Beseda se seniory.

Námětové cvičení mladých hasičů.

Hasičská okrsková soutěž.

Hasičský ples.

Hradčovské listy, zpravodaj pro občany Hradčovic a Lhotky. Periodický tisk územního samosprávného celku. Vychází čtvrtletně. Vydává Obecní úřad Hradčovice, č.p. 168, 687 33 Hradčovice. Odpovědní redaktoři Josef Hruboš a Pavel Moštěk za spolupráce Věrký Omelkové, Jirky Macka a Jany Chrástkové. Podepsané příspěvky zasílejte e-mailem na adresu zpravodaj@hradcovice.cz nebo odevzdávejte v kanceláři obecního úřadu. Den vydání 30. 6. 2022. Registrační číslo MK ČR E 19419.

Redakce si vyhrazuje právo příspěvky zkrátit, případně stylisticky a jazykově upravit. Za věcnou správnost příspěvku v plné míře zodpovídá autor.

Zasláním příspěvku uděluje autor vydavateli svolení vydat jej v tištěné podobě ve zpravodaji, jakož i v jeho elektronické verzi.